



Міністерство освіти і науки України  
Мукачівський державний університет  
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»  
НАПНУ

Ізмаїльський державний гуманітарний університет  
Національний університет  
«Львівська політехніка»

Інститут права, психології та інноваційної освіти,  
кафедра педагогіки та інноваційної освіти

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І  
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ  
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ  
ПРОСТОРИ**

Збірник тез доповідей за матеріалами  
VI Всеукраїнської науково-практичної  
Інтернет-конференції

**3 листопада 2023 року**

МУКАЧЕВО

**УДК 373.2(063)**

**А 43**

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 3 листопада 2023 р., Мукачево / Ред.кол.: Фенцик О.М. (гол.ред.) та ін. – Мукачево : МДУ, 2023. – 306 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет  
науково-технічною радою Мукачівського державного університету  
(протокол №9 від «23» листопада 2023 р.)**

**Рецензенти:**

**Бондар Т.І.** – д. пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

**Фізеші О.Й.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

*У збірнику вміщено тези доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентнісно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.*

*Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.*

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

**Редакційна колегія:**

**Атрощенко Т.О.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

**Бобирева О.С.** – доктор філософії з педагогічних наук, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет

**Добош Олена Михайлівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

**Іванова Вікторія Вікторівна** – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

**Пинзеник Олена Мафтеївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

**Фенцик Оксана Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

**Швардак Маріанна Василівна** – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

## ЗМІСТ

<b>РОЗДІЛ 1</b>	
<b>ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ</b>	
<i>Ангеліна Герич, Марія Кузьма-Качур</i> <b>ПРИРОДНИЧО-НАУКОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОГО СТАНДАРТУ</b>	10
<i>Іван Кушнір</i> <b>ПЕРЕДВИЩА ФАХОВА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН</b>	12
<i>Марина Ледок</i> <b>ЕМОЦІЙНО-ЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ</b>	17
<i>Жанна Макара</i> <b>РОЛЬ І МІСЦЕ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ВЧИТЕЛЯ</b>	22
<i>Антоніна Микуліна</i> <b>ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА</b>	26
<i>Sofiya Chovriy, Nikoletta Popovych,</i> <b>THE PHENOMENON OF “CULTURAL COMPETENCE” IN INTERDISCIPLINARY SCIENTIFIC DISCOURSE</b>	30
<b>РОЗДІЛ 2</b>	
<b>НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ</b>	
<i>Дмитро Грегірчак</i> <b>«АСОЦІАТИВНИЙ КУЩ» ЯК МЕТОДИЧНИЙ ПРИЙОМ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ</b>	34
<i>Тетяна Гичка, Надія Брижак</i> <b>ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ</b>	37
<i>Анжеліна Пугач</i> <b>МЕДІАОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ УСПІШНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ</b>	40
<i>Мирослава Томинець, Маріанна Горват</i> <b>ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</b>	45
<i>Михайло Яцура</i> <b>АКМЕОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</b>	50

<b>РОЗДІЛ 3</b> <b>ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ</b> <b>СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ</b>	
<i>Анастасія Буркало, Надія Брижак</i> <b>НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ</b> <b>ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</b>	55
<b>РОЗДІЛ 4</b> <b>ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ</b> <b>ФАХІВЦІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КОМПЕТЕНТНІСНОГО</b> <b>ПІДХОДУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ</b>	
<i>Тамара Бондар, Віталій Симонян</i> <b>ЕТНОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО</b> <b>ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ: КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ</b>	59
<i>Олена Мішкулинець, Анастасія Стець</i> <b>ОРГАНІЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ</b> <b>ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА</b> <b>ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ СТОРІТЕЛЛІНГУ</b>	62
<i>Анастасія Леврінь, Мирослава Томашевська</i> <b>ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ</b> <b>ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ</b>	66
<i>Наталка Лібак</i> <b>ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ</b> <b>УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ДО ФОРМУВАННЯ</b> <b>ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ НУШ</b>	69
<i>Володимир Орбан</i> <b>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА КАДРІВ У СИСТЕМІ ЦИФРОВИХ</b> <b>ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ</b>	73
<i>Альбіна Сабов, Антоніна Микуліна</i> <b>ОСОБИСТІСНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ</b> <b>ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ</b>	77
<i>Андрея Молнар-Чатлош</i> <b>ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ</b> <b>ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У</b> <b>ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ</b>	81
<i>Ангеліна Троян, Марія Кузьма-Качур,</i> <b>ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</b> <b>ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ЗАСОБАМИ STEM – ОСВІТИ</b>	84
<i>Оксана Фенцик, Марія Кинів</i> <b>РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ:</b> <b>СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ</b>	87

3. Курило В. Моделювання системи критеріїв оцінки розвитку освіти в регіоні. *Педагогіка і психологія*. Київ, 1999. № 2. С. 35–39.

4. Лу Л. Методика формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музики в педагогічних університетах України і Китаю: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2014. 23 с.

5. Соляр Л. В. Критерії та показники сформованості етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка*. Херсон: ВД «Гельветика», 2019. Вип. 18. Т. 2. С. 98–101.

6. Цзяюй С. Методичні засади етнокультурної підготовки майбутніх учителів музики у процесі фахового навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 НПУ ім. М. Драгоманова. Київ, 2017. 23 с.

7. Чжан Їн. Формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музики і хореографії з КНР у вищих педагогічних навчальних закладах України: дис. ... канд. пед. наук: 01 Освіта/Педагогіка / СумДПУ ім. А. Макаренка. Суми, 2020. 262 с.

**Олена Мішкулинець**

кандидат психологічних наук,  
заступник директора з навчальної роботи  
ВСП «ГПФК МДУ»,

**Анастасія Стець**

спеціальність 013 Початкова освіта  
другий (магістерський) рівень вищої освіти  
Мукачівський державний університет

### **ОРГАНІЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ СТОРИТЕЛІНГУ**

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає вдосконалення змісту й технологій педагогічної освіти в Україні, пошуку нових шляхів і ресурсів покращення освітньої системи. Вагоме місце в реформуванні сучасної освіти посідає початкова школа, де закладаються основи загальноосвітньої підготовки школярів.

Наголосимо на важливості формування ключових компетентностей молодших школярів. Комунікативно-діяльнісний підхід до навчання української мови спонукає вчителя розвивати мовлення учнів як один із головних чинників у навчально-пізнавальній діяльності молодших школярів та їх самореалізації в соціумі.

Одним із основних напрямів формування особистості дитини молодшого шкільного віку є її залучення до активної мовленнєвої діяльності рідною мовою.

Розвиток мовлення учнів початкових класів є пріоритетним принципом навчання української мови, що зумовлює врахування освітніх інновацій.

Вітчизняними та зарубіжними дослідниками розглянуто різні аспекти формування мовленнєвої діяльності (Л. Виготський, П. Гальперін та ін.); розвиток мовлення учнів молодшогошкільного віку (В. Бадер, М. Вашуленко та ін.); основні закономірності розвитку мовлення (Т. Ладиженська, М. Львов та ін.); комунікативний підхід до вивчення української мови (В. Мельничайко, М. Пентилюк та ін.).

На думку сучасних дослідників М. Вашуленко, О. Савченко, Я. Кодлюк, впровадження інноваційних технологій навчання, активно впливає на формування мовленнєвої діяльності молодших школярів та визначає дидактичні умови організації мовленнєвої взаємодії учителя й учнів початкової школи [3].

Аналізуючи психолого-педагогічну та методичну літературу, ми визначили, що існують різні підходи до тлумачення поняття «мовленнєва діяльність».

В. Я. Ломакович вважає, що мовленнєва діяльність є активним, цілеспрямованим процесом створення та сприйняття висловлювань, що здійснюється під час взаємодії людей у різних мовленнєвих ситуаціях за допомогою мовних засобів [5, с. 58].

Дослідниця Г.М. Гич визначає мовленнєву діяльність як єдність спілкування та узагальнення. Характеризуючи мовленнєву діяльність, зазначимо, що ця діяльність є особливим видом діяльності, і суттєво відрізняється від інших видів діяльності. Її не варто порівнювати з такими видами діяльності, як праця чи гра, адже мовленнєва діяльність у вигляді окремих мовленнєвих дій і операцій включена до певних актів ігрової, навчальної, пізнавальної, трудової діяльності [4, с.189].

М. Вашуленко стверджує, що мовленнєва діяльність об'єднує процеси говоріння та розуміння і є одним із аспектів мовних явищ поряд із мовною системою і мовним матеріалом. У зв'язку з цим мовленнєву діяльність можна

співвідносити до поняття «види мовленнєвої діяльності» (говоріння, аудіювання, читання та писання).

Важливо, що саме аудіювання, говоріння, читання та письмо лежать в основі процесу мовної комунікації. Від того, наскільки у людини сформовані навички цих видів мовленнєвої діяльності, залежить результативність комунікації. Без сформованих на певному рівні мовленнєвих умінь, успішне навчання у освітньому процесі неможливо.

Зазначимо, що мовленнєва діяльність є основним засобом комунікації, завдяки якому молодші школярі набувають суспільно-історичного досвіду. Крім цього, мовленнєва діяльність – основний засіб пізнання людиною навколишнього світу, обов'язкова умова пізнавальної діяльності будь-якої особистості [3].

Акцентуємо увагу на тому, що сьогодні потрібні нові методики, які допоможуть вчителю ефективно організовувати мовленнєву діяльність учнів через впровадження у навчальний процес методів, які дозволяють «говорити і слухати». І таким методом є сторітеллінг, який зразу ж привернув до себе увагу як ефективний новий риторичний засіб у навчанні мови й мовлення школярів. Storytelling – у перекладі з англійської мови означає «story» – історія, а «telling» – розповідати. Отже, сторітеллінг – це розповідь історій [4, с. 188].

Варто звернути увагу на те, що сторітеллінг розвиває в учнів початкової школи уяву, логіку, мислення та розвиває їх комунікативну компетентність. Через обмін історіями вибудовуються емоційні зв'язки, створюється більш доброзичлива атмосфера між учителем та учнями.

На думку О. Буховської, способами застосування методу сторітеллінгу є складання розповіді за сюжетною картиною, складання оповідань про випадок із власного життя учнів за малюнками, складання розповіді за допомогою прикріплених ілюстрацій до епізодів казки, зображення героїв казки. Цілком зрозуміло, що оповідання впливають на формування молодшого школяра та розвиток його мовної та мовленнєвої компетенцій [2, с.44].

Н. Бондаренко обґрунтовує актуальність сторітеллінгу як комунікаційного тренду та доцільність його застосування як методу навчання. Розказування історій, яке розвинулося в сучасний сторітеллінг, відоме як оповідання про випадок із життя. Цей вид роботи з розвитку мовлення школярів успішно практикують в українській школі впродовж останнього десятиліття.

Як зазначає Н. Бондаренко, сторітеллінг виступає як ефективний метод донесення інформації шляхом розповіді повчальних, смішних історій. Він дає змогу мотивувати, аналізувати, порівнювати, засвоювати й передавати знання, ефективно доносити інформацію, презентувати власну ідею, деталізувати, збагачувати й розвивати мовлення, творчі здібності, уяву, проявляти емоції, здобувати високі результати; запобігає конфліктам; сприяє взаєморозумінню та самопізнанню [1, с. 132].

Неменш важливим є те, що у сторітеллінгу тісно переплетені психологія і педагогіка, дидактика й акторська майстерність. Чим більший словниковий запас має оратор, тим більше впевненості у власних силах, чим допитливіший розум, тим кращими виходять історії. Історії, що використовують, залежать, як правило, від того, для якої саме аудиторії вони призначені.

Залежно від специфіки та контексту навчального матеріалу О. Буховська пропонує використовувати такі види сторітеллінгу, а саме: культурний (розповідає про цінності, моральність), соціальний (розповідь людей одне про одного), міфи, легенди (відображають культуру), jump story (усі люблять слухати історії про містичних істот, такі історії допомагають подолати власні страхи), сімейний (сімейні легенди зберігають історію наших родин та мають повчальний характер), дружній (такі історії об'єднують друзів), особистий (такі історії розповідають про власний досвід і переживання) [2, с. 44].

Зважаючи на специфіку підготовки та реалізацію сторітеллінгу Г.М. Гич визначає такі вимоги: досконале володіння навчальною дисципліною, ораторський хист, уміння імпровізувати; грамотне мовлення, багатий лексичний запас; розвинені уява, емпатія, емоційність; педагогічний такт, дотримання конфіденційності; знання слухацької аудиторії; здатність підбирати різні наочні



матеріали із застосуванням комп'ютерних технологій. Але в ролі доповідача має виступати не тільки вчитель, але й самі учні [4, с. 190].

Доречно також зазначити, що сторітеллінг буде вдалим, якщо він розкриває чітко окреслену цікаву тему; має розгалужений сюжет; переконливий; включає достовірні факти; містить яскраві характеристики, словесні картини, описи; задовольняє запити слухачів; відповідає особливостям аудиторії; емоційно впливає на неї.

Отже, без сформованих мовленнєвих умінь неможливо молодшим школярам орієнтуватися у сучасному суспільстві. Ефективним методом включення у процес мовленнєвої діяльності є сторітеллінг. Завдяки розповіданню історій з вигаданими або реальними персонажами, цей метод впливає на емоційну, мотиваційну, когнітивну сфери дитини та сприяє подальшим досягненням особистості.

### **Список використаних джерел**

1. Бондаренко Н. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання. Молодь і ринок. 2019. № 7. С. 130–135.
2. Буховська О. Сучасні методи викладання: сторітеллінг як неформальний метод навчання. Математика в рідній школі. 2018. № 3. С. 43–48.
3. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення у початковій школі : метод. посібник. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с.
4. Гич Г. М. Сторітеллінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки. 2015. № 4. С. 188–191.
5. Ломакович В. Я. Успішно орієнтовані вправи для розвитку мовленнєвої діяльності учнів. Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія : Педагогіка. 2019. Вип. 11. С. 57–68.

*Анастасія Левріц,*  
спеціальність 013 Початкова освіта  
другий (магістерський) рівень вищої освіти  
*Мирослава Томашевська,*  
доктор філософії,  
асистент кафедри педагогіки дошкільної,  
початкової освіти та освітнього менеджменту,  
Мукачівський державний університет

**ПЕДАГОГІЧНА ФАСИЛІТАЦІЯ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ  
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>